

UIT DE STUDEERCEL DER REDACTIE.

Zeker beroemd man zei eens, dat de taal aan den mensch gegeven was, om zijne gedachten te vermommen.

Kooplieden, makelaars, winkeliers, financiers, notarissen, artsen, advokaten, diplomaten, vorsten, pausen, hebben dikwijls bewezen, dat ze de kunst verstonden met woorden hunne gedachten te verbergen. In het leven doen zich oogenblikken voor, waarin het zeer gelegen komt, een weinig aan die kunst te hebben gedaan. De ruwe openbaring van onze feitelijke gedachte zou het leven onmogelijk maken. Men bedient zich dan van een geschikten volzin, die eene plaatsvervangende gedachte uitdrukt.

Maar eene gedachte moet worden uitgedrukt.

Is de herinnering overbodig? Ik geloof het niet. In de nadagen der negentiende eeuw komt de meening op, dat de woorden geene gedachten behoeven weer te geven, dat de woorden gezichts-, gevoels-, gehoors-, reuk- en smaak-aandoeningen moeten uitdrukken. Zij, die hunne gedachten pogen te verbergen door hunne woorden, erkennen, dat zij bij spreken en schrijven gedachten noodig hebben. Zij, die de taal alleen als tolk voor zintuigelijke gewaarwording wenschen te bezigen, zouden inderdaad kunnen slagen, als de taal louter uit interjekiën bestond. Voorts zouden deze gevoelsmensen veel van zui-gelingen kunnen leeren, die voor de uiting hunner zintuigelijke gewaarwordingen al de registers hunner onbedorven natuur openzetten.

De strijd, of de taal de gedachte dan wel het gevoel zal behooren weer te geven, wordt opnieuw gestreden. Er zijn dichters en prozaschrijvers verschenen, die van eene nieuwe phonetiek, eene nieuwe symboliek, eene nieuwe instrumentatie der taal een heerlijken bloeitijd voor de letteren der toekomst verwachten. Men vindt in Frankrijk, Duitschland, Nederland — in Engeland heeft men vooreerst genoeg aan the Aesthetic movement onder Swinburne, Rossetti en Oscar Wilde — men vindt in de drie genoemde landen jongere of oudere letterkundige kunstenaars, die een sterk voorgevoel hebben, dat de phonetico-symbolico-instrumentisten weldra over het geheele grondgebied van de republiek der letteren zullen triumfeeren. Dit mag men opmaken uit de taal, die zij schrijven, uit de kunstleer, die ze aanhangen.

De taal moet geheel geëmancipeerd worden; zij heeft niets met de rede te maken — zij moet het volle gevoel zoo impressionistisch mogelijk vertolken. De maarschalk der Fransche symbolisten, Stéphane Mallarmé, heeft het reeds zoover gebracht in zijne eigenaardige woordenkleur en woordschikking, dat een paar zijner volzinnen stof opleveren tot allerlei conjecturen. Als men zoo eens een snipperuurtje heeft, is een volzin van Mallarmé een heel aardig uitgangspunt tot een letterkundig debat. Men neme, bij voorbeeld, er een uit zijn bundel: Pages 1). Hij geeft een gedicht in proza onder den titel

1) Pages, par Stéphane Mallarmé, Bruxelles, Deman, 1891.